

ПРЕДЛОГ ИЗМЕНА И ДОПУНА ЗАКОНА О ПАРНИЧНОМ ПОСТУПКУ

Снежана Марјановић, судија Вишег суда у Београду, координатор секције
за грађанско право Форума судија Србије

Драгана Марчетић, судија Вишег суда у Београду,

Март 2021.

Решењем Министра правде од 21. априла 2017. године формирана је Радне групе за израду радног текста Закона о изменама и допунама Закона о парничном поступку.

Чланови Форума судија Србије сачинили су Предлог измена и допуна Закона о парничном поступку који је достављен Министарству правде септембра месеца 2017. године. Такође, допуњен предлог је достављен радној групи новембра месеца 2019. године.

У складу са ревидираним Акционим планом за поглавље 23 у наредном периоду следи измена закона о парничном поступку те је сачињен овај предлог са додатни 28 предлога иза измену и допуну ЗПП-а.

Сматрамо да је потребно:

1. -предвидети **обавезу хитног** поступања свих државних органа, институција, привредних и других субјеката **по захтевима** и налозима судова.

Измена: Након чл. 7 додати чл. 7а који гласи - Сви државни органи, институције, привредни и други субјекти су дужни да поступају по захтевима и налозима судова хитно.

2. -брисати **дисциплинску одговорност судија** предвиђену у чл.10 став 3 ЗПП-а јер таквој одредби није место у процесном закону већ се она може предвидети у закону који уређује положај судија.

Постојећа одредба чл.10, став 3 -Непоступање судије у временском оквиру је основ за покретање дисциплинског поступка у складу са одредбама Закона о судијама.

Измена: Брише се одредба члана чл.10 став 3 ЗПП-а.

3. - У чл. 17 став 2 је предвиђено да **виши суд** првог степена не може да се огласи **стварно ненадлежним** ни по службеној дужности ни по приговору туженог после упуштања туженог у расправљање у правним стварима из надлежности нижег суда првог степена исте врсте. У пракси је било различитих одлука другостепених судова када странка истакне прговор али се у истом поднеску и изјасни на тужбу и поставило се питање да ли се тада виши суд може огласити ненадлежним. Тужени су били у дилеми због евентуалних процесних последица ако не оспоре тужбени захтев у предвиђеном року. Стога је потребно прецизирати ову одредбу.

Постојећа одредба чл.17 став 2 -Виши суд првог степена не може да се огласи стварно ненадлежним ни по службеној дужности ни по приговору туженог после упуштања туженог у расправљање у правним стварима из надлежности нижег суда првог степена исте врсте.

Измена: У чл.17 став 2 на крају пре тачке се додаје „ уколико тужени пре изјашњења није истакао приговор стварне ненадлежности“.

4. - у **наслову 3**. Стварна надлежност испред члана 27 би ради прегледности било потребно додати - **вредност предмета спора**

Измена: Испред члана 27 у наслову 3. Стварна надлежност се додаје „и утврђивање вредности предмета спора“.

5. -у одредбама које се тичу вредности предмета спора када се тужбеним захтевом тражи утврђење **ништавости, поништај или раскид уговора који гласи на одређени новчани износ** странке често одређују паушално, значајно мањи износ од наведеног у том уговору . Закон нема одредби које регулишу утврђивање вредности предмета спора, а чл. 33 став 2 предвиђа да када тужбени захтев не гласи на новчани износ је меродавна вредност предмета спора коју одреди тужилац. Тако се долази у ситуацију да се код уговора у милионским износима вредност предмета спора одређује у минималним износима без могућности да то суд другачије одреди.

Постојеће одредбе чл. 31 – Став 1 - Ако се тужбеним захтевом тражи утврђење права својине или других стварних права на непокретностима, утврђење ништавости, поништај или раскид уговора, који има за предмет непокретност, вредност предмета спора се одређује према тржишној вредности непокретности или њеног дела. Став 2 - Ако се спор води о постојању закупног односа, вредност се рачуна према једногодишњој закупнини, осим ако се ради о закупном односу закљученом на краће време.

Измена: У чл. 31 се после става 1 додаје став 2 који гласи: Уколико се тужбеним захтевом тражи као једини захтев утврђење ништавости, поништај или раскид уговора који нема за предмет непокретности, као вредност предмета спора се одређује износ **новчани износ наведен** у уговору као обавеза уговарача.

6. -питање **уговорене надлежности** када је **уговарач физичко лице за потрошачке** спорове и за спорове који се тичу корисника **финансијских и других услуга** се поставило као спорна. Закон о заштити потрошача у члану 44 став 1 тачка 5) предвиђа да се уговорне одредбе сматрају неправичним без обзира на околности појединачног случаја ако имају за предмет или последицу одређивање месне надлежности суда ван пребивалишта односно боравишта потрошача. Закон о заштити корисника финансијских услуга нема такве одредбе о надлежности. Сведоци смо да се услед уговорних одредби које предвиђају надлежност суда седишта даваоца услуге грађани масовно стављају у неповољан положај. Они судску заштиту морају тражити у судовима стотинама километара удаљеним од њиховог пребивалишта или боравишта и места где су уговори закључени и извршавани према седишту банке или другог даваоца финансијских услуга.

Постојећа одредба чл.65 став 1 -Ако законом није прописана искључива месна надлежност неког суда, странке могу да се споразумеју да им у првом степену суди суд који није месно надлежан, под условом да је тај суд стварно надлежан.

Измена: Мења се члан 65 став 1 тако што се на крају става пре тачке додаје „, и да се не ради о уговарачу физичком лицу, у потрошачким споровима и споровима који се тичу корисника финансијских услуга“.

7. -поднесци би морали садржавати ЈМБГ име оца или матични број правног лица које их подноси, а по могућности, исте податке и за супротну страну. Закон о поступку уписа у катастар непокретности и водова поред матичног броја за у упис захтева и име једног од родитеља које суд мора унети у изреку пресуде коју доставља катастру. Стога је потребно прописати и те податке као потребне у садржају поднеска.

Рок од 15 дана за доставу поднесака пре рочишта често није довољан да се благовремено изврши достава супротној страни ако она иде преко суда. Стога тај рок мора бити дужи ако суд доставља супротној страни.

Постојећи пропис – чл. 98 став 1 - Тужба, противтужба, одговор на тужбу и правни лекови подnose се у писаном облику (поднесци). Став 2 -Писану форму испуњавају и поднесци упућени суду телеграмом и електронском поштом, у складу са посебним законом.

Став 3 -Поднесци морају да буду разумљиви, да садрже све оно што је потребно да би по њима могло да се поступи, а нарочито: означање суда, име и презиме, пословно име привредног друштва или другог субјекта, пребивалиште или боравиште, односно седиште странака, њихових законских заступника и пуномоћника ако их имају, предмет спора, садржину изјаве и потпис подносиоца. Став 4- Ако изјава садржи захтев, странка је дужна да у поднеску наведе чињенице на којима захтев заснива, као и доказе ако је то потребно. Став 5 -Писани поднесци се подnose искључиво изван рочишта и то најкасније 15 дана пре дана одржавања рочишта.

Измена: Мења се чл. 98 тако што се после става 3 додаје нови став 4 који гласи: „ У поднеску је поотребно да странка наведе свој јединствени матични број грађана и име једног родитеља за странку која је физичко лице, односно матични број за странку која је правно лице, а ако је странка Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе, назначава се и директан корисник буџетских средстава у вези чијег рада је настало потраживање, као и јединствени број корисника јавних средстава који припада том директном кориснику буџетских средстава. За странку која је индиректни корисник буџетских средстава наводи се јединствени број корисника јавних средстава који му припада, а уколико га нема, наводи се његов матични број. Досадашњи ставови 4 и 5 постају 5 и 6. У ставу 6 се на крају пре тачке додаје“ уколико странка врши доставу непосредно другој странци а у другим случајевима најкасније 30 дана пре дана одржавања рочишта.

8. -on line или суђења на даљину су новина која је добила на актуелности са епидемијом Корона вируса. То је пракса која у неким земљама постоји деценијама због просторних удаљености и економичности таквог вођења поступка. Неопходно је дати такву могућност и у нашем законодавству јер је то практично, а и неопходно. То би олакшало и расподелу предмета и лако омогућило делегацију предмета мање оптерећеним судовима у земљи. То би олакшало рад адвоката, поготово у Београду са више судова у различитим деловима града, јер би им смањило трошкове и повећало ефикасност рада. Као и свака новина која захтева озбиљне технолошке ресурсе, након

њихове провере би се могло предвидети у којој мери би то било правило. У сваком случају, **целисходно је и економично, код једноставнијих спорова, када се странке сагласе или када су лица која учествују у поступку тешко доступна, примени овај начин суђења.** То захтева обуку и ресурсе али могуће и неопходно.

Постојећи пропис чл.107 став 1 -Рочиште се, по правилу, одржава у судској згради. Став 2 -Суд може да одлучи да се рочиште одржи изван судске зграде ако нађе да је то оправдано. Против овог решења није дозвољена жалба.

Измена: Мења се чл. 107 тако што се додаје нови став 3 који гласи: Суд може одлучити да се рочиште одржи на даљину уз коришћење одговарајућих аудиовизуелних уређаја или да се на тај начин изведе одређени доказ. По правилу то могу бити припремна рочишта, рочишта у парницама у којима је само предложено извођење писмених доказа, уколико се странке сагласе и у свим другим случајевима када суд процени да је то могуће и целисходно.

9. -уочава се да су **записници о главној расправи приликом саслушања** често преопширни у смислу навођења свих питања које пуномоћници постављају, поред питања која нису дозвољена и одлука о питањима за које сведок ускрати одговор (чл.294 и 251 ЗПП-а). Било би корисно прецизирати и навести да се то не односи и на питања која су постављана осим ако неко од учесника то захтева, како се то већ наводи у чл. 317 став 3.

Постојећи пропис чл.116 став 2 -Записник садржи битне податке о садржини предузете радње. У записник о главној расправи нарочито ће да се унесе: да ли је расправа била јавна или је јавност била искључена, садржина изјава странака, њихови предлози, докази које су понудиле, докази који су изведени, уз навођење садржине исказа сведока и вештака, као и одлуке суда донете на рочишту.

Измена: Мења се чл. 116 став 2 тако што се после речи „вештака“ додаје и питања која су постављана уколико **неко од учесника** то захтева и суд процени да је то неопходно“

10. -**достава** од стране суда се може вршити **електронским путем по правилу** за учеснике у поступку које заступа пуномоћник адвокат и за сва правна лица. Тиме се убрзава поступак, то је економично јер смањује послове писарнице и олакшава поступање суда. Ове одредбе се морају допунити и техничким инструкцијама уз консултацију ИТ стручњака.

Постојећа одредба чл. 129 став 1 -Достављање може да се врши и електронском путем, у складу са посебним прописима.

Измена: Мења се чл.129 тако што се после става 1 додаје нов став који гласи: “ Достава од стране суда се може вршити електронским путем за учеснике у поступку које заступа

пуномоћник адвокат и за сва правна лица . Сва правна лица и адвокати су приликом прве радње у поступку дужни суду доставити своју адресу за доставу електронске поште. “

11. - поступање наведено у члану 130 треба предвидети као **правило** а не као могућност тако да странке **непосредно** и благовремено **упућује поднеске** и писмена једна другој уз **доставу суду доказа о достављању**. Тако се значајно смањују трошкови доставе, смањују послови евидентирања и манипулисања предметом и убрзава поступак. Један број адвоката то већ примењује .

Постојећа одредба чл.131 ст.1 Странке могу да непосредно и благовремено упућују поднеске и друга писмена једна другој и да поднесак и друга писмена, заједно са доказом о достављању, поднесу суду.

Измена: „Мења се члан 131 став 1 тако што се бришу речи „могу да „,

12. -**лична достава** ствара доста дилема у пракси приликом тумачења одреде чл.141 ЗПП-а шта се сматра под изразом да је адреса тачна. Да ли је то адреса пријављена у евиденцијама МУП-а или је то адреса која је провером на терену констатована као тачна. У другом тумачењу у пракси то подразумева покушај доставе преко поште која често не врши ту проверу, преко достављача суда који врши проверу према расположивим подацима и обележјима на поштанским сандучићима и напokon преко МУП-а који врши теренску проверу. То одуговлачи поступак и троши ресурсе и суда и полиције. Изменама овог члана којом би се инсистирало на поштовању одредби Закона о пребивалишту и боравишту грађана и сматрало да је тачна адреса пријављена у МУП-у се тешко усклађује са одредбама тог закона и то би подразумевало значајно дуже рокове за предузимање процесних радњи. Чл. 9 и 10 тог закона дају грађанину рок од 8 дана за пријаву пребивалишта и боравишта па је могуће да у том интервалу достава буде упућена на претходну адресу. Измена која би подразумевала да је тачна адреса пријављена у МУП-у изазива озбиљне последице по грађане па стога захтева дужи период припреме у коме би се грађанима дала прилика да се упознају путем медија и посебне кампање са изменом и њеним дејством. Стога за сада би једино могла да се прецизира та одредба и наведе да се тако може извршити достава тек након провере на терену и **констатује да је адреса тачна**.

Постојећа одредба чл.141 став 2 Ако се лице коме писмено мора лично да се достави не затекне тамо где достављање треба да се изврши, под условом да је адреса тачна, достављач ће да остави обавештење да писмено може да се преузме у суду у року од 30 дана од дана покушаног достављања. У том случају копија писмена се истиче и на огласној табли суда.

Измена: Мења се чл.141 став 2 тако што се после речи „тачна“ додаје „, према провери на терену“.

13. -постављање **пуномоћника за пријем писмена** је сада регулисано у две етапе тако што се прво позива странка која је у иностранству да га постави а ако она не поступи онда га суд поставља. Та фаза би могла да се сведе на један корак тако што суд одмах странци поставља пуномоћника који пријем врши од правноснажности тог решења уз могућност да странка постави пуномоћника за пријем писмена након тога. С обзиром да се ради о странкама у иностранству, та процедура траје и више од годину дана па би се овом изменом то време **знатно смањило**.

Постојећа норма чл.146 ст. 1 и 2 - Став 1 -Странку или њеног законског заступника који се налазе у иностранству, а немају пуномоћника у Републици Србији, суд ће да позове да у року од 30 дана од дана достављања позива одреде пуномоћника за примање писмена у Републици Србији. Ако странка или њен законски заступник не одреде таквог пуномоћника, суд ће странци на њен трошак да постави привременог заступника овлашћеног за примање писмена и о томе ће да обавести странку, односно њеног законског заступника. Став 2 - Ако пуномоћник за примање писмена откаже пуномоћје, а странка не одреди другог пуномоћника у року од 30 дана од пријема обавештења о отказу пуномоћја, суд ће странци на њен трошак да постави заступника за примање писмена и да врши достављање преко њега, док не прими обавештење странке о одређивању новог пуномоћника.

Измена: Мења се одредба члана 146 став 1 и 2 па нова одредба гласи: став 1- Странци или њеном законском заступнику који се налазе у иностранству, а немају пуномоћника у Републици Србији, суд ће на њен трошак да постави привременог заступника овлашћеног за примање писмена. О томе ће обавестити странку, односно њеног законског уз поуку да у року од 30 дана од дана достављања решења могу одредити пуномоћника за примање писмена у Републици Србији по свом избору који ће уместо одређеног пуномоћника вршити пријем достава. Став 2 -Ако пуномоћник за примање писмена кога је именovala странка откаже пуномоћје, а странка не одреди другог пуномоћника у року од 30 дана од када странка односно законски заступник прими обавештење о отказу пуномоћја, будуће доставе ће се вршити првобитно именованом пуномоћнику за пријем писмена одређеном од стране суда.

14. -постављање **заједничког пуномоћника за пријем писмена за супарничаре** је одређено како могућност, а не као обавеза суда. То би требало предвидети као обавезу осим ако суд процени да није целисходно. Постављање има две фазе тако што се супарничари позивају да га поставе па када тај рок протекне онда га суд поставља. Када би се то свело на једну фазу са могућношћу корекције то би убрзало поступање.

Постојећа норма чл.147 - Ако супарничари немају заједничког законског заступника, односно пуномоћника, суд може да их позове да у одређеном року одреде заједничког пуномоћника за примање писмена. Истовремено, суд ће да обавести супарничаре да ће

једног од њих да постави за пуномоћника за примање писмена ако они сами не одреде таквог пуномоћника.

Измена: Мења се члан 147 тако што се у првој реченици уместо „ може“ додаје реч „ће позвати осим ако процени да то није целисходно“. Друга реченица се мења у целости и гласи „Истовремено, суд обавештава супарничаре да је једног од њих поставио за пуномоћника за примање писмена док они не одреде неког другог од њих за таквог пуномоћника.

15. -прегледање и преписивање списка би требало да буде дозвољено странкама, њиховим заступницима и пуномоћницима увек без икакве посебне дозволе од стране судије. Стога је неопходно изменити став 3 чл.149 који предвиђа да дозволу у току поступка даје судија и укинути потребу давања дозволе. То непотребно ствара додатни посао за суд јер се предмет износи судији на одобрење и отежава поступање странкама и адвокатима јер се додатно чека да се да дозвола.

Постојећи пропис чл. 149 – Став 1 -Странке, њихови заступници и пуномоћници имају право да прегледају, фотокопирају, фотографишу и преписују спис парнице у којој учествују.Став 2 - Другим лицима која имају оправдан интерес дозволиће се радње из става 1. овог члана у погледу појединих списка. Став 3 - Кад је поступак у току, дозволу за радње из ст. 1. и 2. овог члана даје судија, а кад је поступак окончан, председник суда, односно запослени у суду кога он одреди.

Измена: Мења се чл. 149 став 3 тако што се брише број „1.“

16. -у одредбама о трошковима поступка је предвиђено у чл.153 став 2 код делимичног успеха у парници да суд може одлучити да с обзиром на постигнути успех у спору једна страна другој накнади сразмеран део трошкова. Тумачење ове одредбе од стране судова је различито, па би јаснија одредба била корисна у примени.

Постојећи пропис чл.153 ст.2 - Ако странка делимично успе у парници, суд може с обзиром на постигнути успех да одреди да свака странка сноси своје трошкове или да једна странка накнади другој сразмеран део трошкова.

Измена: Мења се чл. 153 став 2 тако што се на крају става пре тачке додаје „према вредности предмета спора у односу на коју је странка успела у парници,,.

17. -закон предвиђа код ослобођења странке од плаћања трошкова поступка да је странка дужна да достави доказе, али и да суд ако је то потребно може сам по службеној дужности да прибавља податке и обавештења и саслуша странку. У пракси је било тумачења другостепеног суда да суд у сваком случају треба да прикупља податке што

додатно непотребно оптерећује рад суда. Стога је потребна измена и прецизирање ове одредбе.

Постојећа одредба чл. 169 ст.3 - Ако је то потребно и сам суд може по службеној дужности да прибави потребне податке и обавештења о имовном стању странке која тражи ослобађање, а може о томе да саслуша и странку.

Измена: Мења се одредба чл. 169 став 3 тако што се уместо речи „је то потребно“ стоји „суд посумња у истинитост достављених доказа“ и уместо „саслуша странку“ гласи „затражи од странке да достави оверену изјаву код јавног бележника о свом имовном стању коју даје под кривичном и материјалном одговорношћу“.

18. -одредбе које се тичу **бесплатног пуномоћника** нема потребе да буду регулисане ЗПП-ом с обзиром да је Закон о бесплатној правној помоћи то детаљно регулисао. Тренутно постоји сукоб и двострука надлежност суда и органа предвиђених тим законом . Стога треба брисати те одредбе ЗПП-а. Тиме се убрзава поступање суда и смањује администрације.

Постојећи пропис -члан 170 - Суд ће у току читавог поступка да призна странци право на бесплатну правну помоћ кад је странка потпуно ослобођена од плаћања трошкова поступка (члан 168. став 2), ако је то нужно ради заштите права странке, односно ако је то прописано посебним законом. Суд је дужан да одлучи о праву на бесплатног пуномоћника у року од осам дана од дана подношења предлога, односно у року од осам дана од достављања жалбе другостепеном суду. У случају из става 2. овог члана, рок за предузимање радње од које зависи заштита права странке тече од дана достављања решења којим је одлучено о захтеву странке за бесплатну правну помоћ. Бесплатног пуномоћника поставља и разрешава председник суда по редоследу са списка адвоката из члана 81. став 1. овог закона. Одредбе овог закона о пуномоћницима сходно се примењују и на бесплатног пуномоћника, ако у одредбама ове главе закона није другачије прописано. Постављени пуномоћник има право да захтева да буде разрешен из оправданих разлога. Предлог за разрешење бесплатног пуномоћника може да поднесе и странка. Против решења суда којим се одлучује о постављању и разрешењу пуномоћника није дозвољена жалба. -члан 171 -Ако је странка потпуно ослобођена од плаћања трошкова поступка (члан 168. став 2), из средстава суда исплатиће се предујам за трошкове сведока, вештака, увиђаја и издавања судског огласа, као и награда и стварни издаци бесплатног пуномоћника. Члан 172 -Решење о ослобађању од плаћања трошкова и о постављању бесплатног пуномоћника првостепени суд може у току поступка да укине ако утврди да је странка у стању да сноси трошкове поступка. Суд ће истовремено да реши да ли ће странка потпуно или делимично да накнади и оне трошкове и таксе од којих је раније била ослобођена као и стварне издатке и награду бесплатног пуномоћника. У случају из става 1. овог члана, првенствено се накнађују трошкови исплаћени из средстава суда. -Члан 173 - Трошкови исплаћени из средстава суда, као и стварни издаци и награда бесплатног пуномоћника, чине део парничних

трошкова. О накнади трошкова из става 1. овог члана од стране противника странке која је ослобођена од плаћања трошкова поступка, суд ће да одлучи по одредбама овог закона о накнади трошкова. Трошкове исплаћене из средстава суда наплаћује по службеној дужности суд пред којим су трошкови настали од странке која је дужна да их накнади. Ако је противнику странке која је ослобођена од плаћања трошкова поступка наложено да накнади парничне трошкове, а утврди се да он није у стању да те трошкове плати, суд може накнадно да одреди да трошкове из става 1. овог члана плати у целини или делимично странка која је ослобођена од плаћања трошкова поступка из онога што јој је досуђено. Тиме се не дира у право ове странке да за оно што је платила тражи накнаду од противника, с тим што ова странка има право да тражи од противника накнаду трошкова које је платила.

Измена: Бришу се одредбе целог члана 170., део чл. 171 и то речи „и стварни издаци бесплатног пуномоћника“, чл. 172 став 1 „и о постављању бесплатног пуномоћника“ и речи “као и награда и стварни издаци бесплатног пуномоћника”.

19. -у чл. 192 став 2 је потребно додати технички измену која вероватно омашком није унета у закон да се **пуномоћник за пријем писмена** мора именовати у Републици Србији јер је у том делу одредба недовољно јасна.

Постојећи пропис чл. 192 став 2 -Тужилац који има боравиште или пребивалиште, односно седиште у иностранству дужан је да у тужби именује пуномоћника за примање писмена. Уколико не означи пуномоћника за примање писмена суд ће тужбу да одбаци.

Измена: У члану 192 став 2 на крају прве реченице пре тачке додаје се „у Републици Србији“.

20. -**саслушање сведока** у оквиру доказивања одузима највише времена у раду суда. Стога би било корисно да садашња могућност, буде правило, то јест да изјаве буду дате пред јавним бележником у форми јавнобележничког записника. Јавни бележник би у том случају имао сва права и обавезе које су овим законом дате судији у погледу поступања. Може се предвидети да суд може одлучити да поново саслуша сведока уколико процени да је то потребно. Могућност саслушања сведока *on line* такође се може регулисати и овом одредбом.

Постојећи пропис -члан 245 -Сведоци се, по правилу, саслушавају непосредно на рочишту. Став 2 -Суд може решењем да одлучи да се изведе доказ читањем писане изјаве сведока, у којој се наводе сазнања о битним спорним чињеницама, одакле су му оне познате и у каквом је односу са странкама у поступку. Писана изјава сведока мора да буде оверена у суду или од стране лица које врши јавна овлашћења. Пре давања изјаве, лице које узима изјаву мора да упозори сведока са правима и дужностима сведока прописаним овим законом. Став 3 -У случају из става 2. овог члана, суд решењем може

да одлучи, по службеној дужности или на предлог странака, да се сведок саслуша путем конференцијске везе, коришћењем уређаја за тонско или оптичко снимање. Став 4 - Против решења из ст. 2. и 3. овог члана није дозвољена посебна жалба. Став 5 - Изјаву сведока из ст. 2. и 3. овог члана може суду да поднесе странка или суд може да је затражи од сведока. Став 6 - Суд може увек да позове сведока који је дао писану изјаву или чија је изјава снимљена да своје сведочење потврди пред судом на рочишту.

Измена: Мења се члан 245 став 1 тако што се брише „по правилу,“ и на крају пре тачке се додаје “или уз коришћење одговарајућих аудиовизуелних уређаја „. Став 2 се брише и додаје се нов став 2 који гласи: Странке по правилу уз тужбу и одговор на тужбу, а најкасније 30 дана пре припремног рочишта достављају изјаве сведока о томе у каквим су односима са странкама, о битним спорним чињеницама и одакле су им познате. Ове изјаве морају бити дате у форми јавнобележничког записника. Јавни бележник приликом сачињавања записника поступа у складу са овим законом .

21. -странке сходно чл. 261 могу доставити **налаз вештака** али се то недовољно користи иако је то добра одредба која би могла утицати на убрзање поступка. Стога би ову одредбу требало предвидети као правило а не као изузетак.

Постојећи пропис -члан 261 став 1 - Странка може суду да приложи писани налаз и мишљење вештака одговарајуће струке, у вези са чињеницама из члана 259. овог закона. Став 2 -Налаз и мишљење из става 1. овог члана суд ће да достави супротној странци на изјашњавање. Став 3 - Суд може решењем да одреди да се извођење доказа вештачењем спроведе читањем писаног налаза и мишљења које је странка приложила, а након изјашњавања супротне странке, у смислу члана 260. став 2. овог закона.

Измена: Мења се члан 261 и гласи: Став 1: Странка по правилу прилаже уз тужбу односно одговор на тужбу, а најкасније 30 дана пре припремног рочишта, писани налаз и мишљење вештака одговарајуће струке ако је ради утврђивања или разјашњења неке чињенице потребно стручно знање којим суд не располаже. Став 2: Писани налаз се доставља супротној страни на изјашњење. Став 3: Суд одлучује решењем да ли ће се вештачење спровести читањем писаног налаза и мишљења вештака које је странка приложила.

22. -доношење **пресуде без одржавања рочишта** би требало предвидети као правило а не као могућност уколико међу странкама нису спорне чињенице и уколико не постоје друге сметње за доношење одлуке.

Постојећи пропис чл. 291 став 2 - Председник већа може, у току припремања главне расправе, после пријема одговора на тужбу, да донесе пресуду, ако утврди да међу странкама нису спорне чињенице и да не постоје друге сметње за доношење одлуке.

Измена: У члану 291 став 2 уместо речи „ може“ **стоји „ће донети“**

23. -рочиште за одбачај тужбе је непотребно и скупо одржавати у свакој ситуацији па би довољно било да се дописом обавести странка да су се стекли услови за одбачај тужбе и да јој се остави рок од 15 дана да се изјасни о тим разлозима.

Постојећи пропис: чл.294 ст.2 Пре доношења решења о одбацивању тужбе из разлога прописаних у ставу 1. овог члана, суд је дужан да одржи рочиште на коме ће тужиоцу омогућити да се изјасни о одбацивању тужбе.

Измена: У чл. 294 став 2 пре речи „ одржи „ се додаје „ позове тужиоца да се у року од 15 дана изјасни поводом разлога за одбачај тужбе које је суд констатовао и након тога ако процени да је потребно „.

24. -Рок за одговор на тужбу од 30 дана је кратак уколико странка треба да прибави и изјаве сведока и налаз вештака и тиме се тужени ставља у неравноправан положај у односу на тужиоца који има више времена за припрему пре почетка парнице. Рок од 60 дана је далеко примеренији.

Постојећи пропис чл. 297 став 1 - Тужени је дужан да, у року од 30 дана од дана достављања тужбе са прилозима, поднесе суду одговор на тужбу.

Измена: Чл.297 став 1 се мења тако што уместо „30“ треба да стоји „60“.

25. -Рок за припремно рочиште од 30 дана од када се тужиоцу достави одговор на тужбу је кратак јер тужилац тек тада добија изјашњење туженог и потребно му је време за припрему. Услед тога се често припремна рочишта одлажу и троше време и ресурси.

Постојећи пропис -члан 301 став 1 - Суд ће да закаже и одржи припремно рочиште у року од 30 дана од дана достављања тужиоцу одговора на тужбу.

Измена: Чл.301 став 1 се мења тако што уместо „30“ треба да стоји „60“.

26. -За припремно рочиште су често недовољно припремљени сви учесници па је потребно појачати одговорност и обавезе свих, јер од припремног рочишта зависи ток даљег поступка. Често се тек на припремном рочишту предају писмени докази или износе чињенични наводи са оправдањем да је то законом дозвољено. То води додатном одуговлачењу поступка. Стога је потребно прописати да су странке дужне да суду доставе све доказе и да се изјасне о правном основу и чињеничном стању најкасније 30 дана пре заказаног припремног рочишта.

Постојећа одредба члан 308 - Странка је дужна да најкасније на припремном рочишту, односно на првом рочишту за главну расправу ако припремно рочиште није обавезно (члан 302) изнесе све чињенице потребне за образложење својих предлога, да предложи

доказе којима се потврђују изнете чињенице, да се изјасни о наводима и понуђеним доказима противне странке, као и да предложи временски оквир за спровођење поступка.

Измена: Мења се члан 308 став 1 тако што се брише „на припремном рочишту, односно на првом рочишту за главну расправу ако припремно рочиште није обавезно (чл.302)“ и уместо тога се додаје“ 30 дана пре заказаног термина припремног рочишта или првог рочишта за главну расправу ако припремно рочиште није обавезно (чл.302)“.

27. -рок за заказивање рочишта за главну расправу од 30 дана често није могуће испоштовати у једном броју судова због обима посла, па није примерено да оваква обавеза суда постоји јер се у значајном периоду времена откад је на снази није могла спровести у потпуности и адекватно. Стога би одређење примереног рока било прихватљивије ценећи хитност и све друге околности случаја. Алтернативно би се овај рок могао ставити у распону до 4 месеца ценећи све околности случаја и потребу хитног решавања.

Постојећа одредба члан 309 -Суд заказује рочиште за главну расправу најкасније у року од 30 дана од одржавања припремног рочишта, односно од пријема одговора на тужбу или протеча рока из овог закона за подношење одговора на тужбу, ако оцени да одржавање припремног рочишта није потребно (члан 302).

Измена: Члан 309 став 1 се мења тако да гласи „ Суд заказује рочиште за главну расправу у примереном року ценећи све околности случаја и потребу хитног решавања спора у року до 4 месеца од пријема одговора на тужбу или протеча рока из овог закона за подношење одговора на тужбу, ако оцени да одржавање припремног рочишта није потребно (члан 302). „

28. -предлагање нових доказа и изношење нових чињеница треба сходно предложеној измени чл. 308 ограничити на 30 дана пре заказаног термина припремног рочишта.

Постојећи пропис -члан 314 - Странке могу, у поднесцима или на каснијим рочиштима, све до закључења главне расправе, да износе нове чињенице и предлажу нове доказе, само ако учине вероватним да без своје кривице нису могле да их изнесу, односно предложи на припремном рочишту, односно на првом рочишту за главну расправу, ако припремно рочиште није одржано.

Измена: Мења се члан 314 став 1 тако што се брише „на припремном рочишту, односно на првом рочишту за главну расправу ако припремно рочиште није обавезно (чл.302)“ и уместо тога се додаје“ 30 дана пре заказаног термина припремног рочишта или првог рочишта за главну расправу ако припремно рочиште није обавезно (чл.302)“.